

Crítica literària

Fer-se preguntes

14 d'octubre del 1066, té lloc l'anomenada batalla de Hastings on Guillem el Conqueridor, duc de Normandia, disputa el tron d'Anglaterra al rei Harold II Godwinson (1022-1066); Guillem venç els saxons i en un enfrontament molt dur i cruel mor el mateix Harold i bona part dels combatents d'ambdues parts.

El tapís de Bayeux, com si fos un timbal cilíndric que si es fa girar molt ràpidament mostra les imatges en moviment, relata els fets succeïts entre 1064 i 1066. Comença quan Eduard d'Anglaterra envia el seu cunyat Harold a oferir la corona al seu cosí Guillem de Normandia. Però, a la mort d'Eduard, Harold s'apodera de la corona i Guillem prepara la invasió que durà a terme exitosament a la batalla de Hastings.

Inicis del 1073, es comença a brodar el «tapís de Bayeux» en una base de lli i llana. Confeccionar-lo tindrà una durada de deu anys: 70 metres de llargada, 49,5 centímetres d'ample, reflecteix els esdeveniments de la invasió de Guillem en 72 escenes i 1.512 figures adornat amb fulles, animals fantàstics, escenes de caça i amb inscripcions en llatí i relacions amb relats bíblics (presa de Judea, arca de l'Aliança, lleons babilonis, mort de Harold...). Actualment es troba al Musée de la Tapisserie de la Reine

MONTSERRAT PAGÈS i PARETAS*El tapís de Bayeux, eina política?**Anàlisi de les imatges i nova interpretació*

Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2015, 260 pàg.

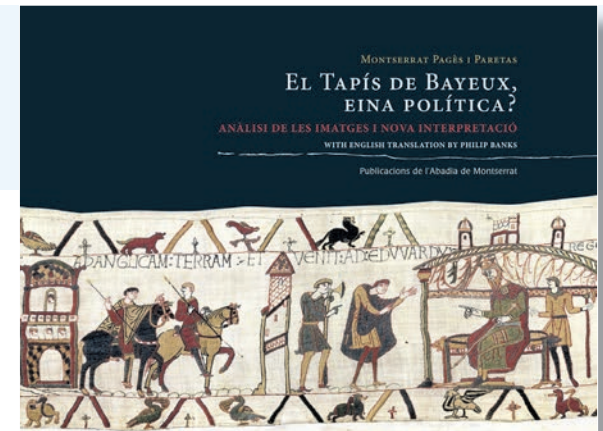
Mathilde, a l'Antic Palau del bisbe a Bayeux. També és conegut com el Tapís de la reina Matilde, esposa de Guillem; segons una versió, va ser qui el va confeccionar juntament amb altres dones de la cort; una altra versió diu que el tapís es va realitzar per mandat d'Otò, arquebisbe de Bayeux i germanastre de Guillem (que Pagès reinterpreta d'acord amb l'estudi comparatiu de les imatges). Probablement va ser confeccionat a Canterbury (pels vençuts?, per què?) on hi havia un taller de brodat reconegut. És una font documental sobre els costums, l'arquitectura militar i civil, l'agricultura... de la societat normanda i anglesa de l'època.

25 de gener 2016, a l'Institut d'Estudis Catalans es presenta el llibre de Montserrat Pagès, conservadora d'art romànic del MNAC. Analitza les imatges del tapís amb conclusions innovadores que inclou la hipòtesi que el tapís no fos confegit per celebrar l'èxit

de Guillem sinó una eina per dir-li allò que ningú no s'atrevia: com Otó exercia el poder despòticament a l'illa en nom de Guillem. El llibre és il·lustrat a tot color amb 34 làmines de les escenes del tapís que «la va seduir des del primer moment». Des d'un acurat estudi historiogràfic s'adona que les imatges mostren contradiccions amb els fets: una d'aquestes contradiccions radica en la identificació de personatges com els reis Harold i Guillem i el seu sentit dins l'obra; al tapís, Harold apareix representat com a «rei» malgrat ser el rei vençut, això li crida l'atenció pel fet que esdevé una rarsa d'acord amb el que hauria de ser la representació del vençut en els cànons de l'època.

Entén l'obra com una crònica històrica i de denúncia, qüestiona moltes de les hipòtesis que s'han mantingut

Rosa M. Boixareu Vilaplana
Síndica de Greuges
de la URL

sobre el tapís i formula preguntes a les quals respon prudentment com: en realitat, qui eren els destinataris del tapís? Guillem? Per què?

Som davant d'una aportació a la investigació històrica que es fa preguntes i cerca respostes argumentades a partir de l'estudi i la prudència. Farà bé qui s'apropi a la lectura del llibre de fer-ho amb curiositat i ànim d'aprendre que, si més no, sovint, les coses i els fets no són tal com ens els plantegen i que fer-se preguntes, i cercar respostes és el bressol de la saviesa. Ah! I després, anar cap a Bayeux i admirar el tapís. Molt recomanable.